

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2793

Vragen van het lid **Ploumen** (PvdA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over het bericht «Indonesië: veiligheidstroepen vermoordden in Papoea 100 mensen» (ingezonden 2 juli 2018).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 18 juli 2018).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht «Indonesië: veiligheidstroepen vermoordden in Papoea 100 mensen» van Amnesty International en het rapport «Don't bother, just let them die»: killing with impunity in Papua» dat op 2 juli 2018 is verschenen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op het rapport?

Antwoord 2

Het Amnesty International rapport gaat in op de situatie in de Indonesische provincies Papua en West-Papua. Daarbij richt het rapport zich in het bijzonder op geweld dat aldaar gepleegd zou zijn door staatsveiligheidspersoneel (politie- en legerfunctionarissen) en op het gebrek aan onafhankelijk en strafrechtelijk onderzoek naar deze incidenten.

De bevindingen van het rapport zijn ernstig. Amnesty International rapporteert dat er in de periode tussen januari 2010 en februari 2018 vijftien doden zijn gevallen door dergelijk geweld. Het zwaartepunt lijkt te liggen tussen 2012 en 2015. In deze periode werden jaarlijks meer dan tien dodelijke incidenten geïdentificeerd. In de afgelopen jaren lijkt het aantal dodelijke incidenten af te nemen.

In algemene zin vindt het kabinet het belangrijk staatsveiligheidspersoneel zijn geweldsmandaat uitoefent binnen de grenzen van proportionaliteit, en dat de mogelijkheid bestaat tot gedegen en onafhankelijk onderzoek.

¹ <https://www.amnesty.nl/actueel/indonesie-veiligheidstroepen-vermoordden-in-papoea-100-mensen>

Vraag 3, 6, 7

Heeft u contact gehad met de Indonesische overheid over het schenden van het recht op demonstratie en van andere mensenrechten door de wijze waarop politie en leger worden ingezet tegen vreedzame demonstranten? Bent u bereid dit rapport en de noodzaak van een onafhankelijk onderzoek bij de Indonesische regering aan te kaarten tijdens uw aanstaande bezoek? Zo nee, waarom niet? Gaat u er bij uw aanstaande bezoek op aandringen dat de autoriteiten initiatieven ontplooiën om de moorden in Papoea te stoppen, onder meer door de geweldsinstructies aan het leger en de politie aan te passen zodat deze stroken met de mensenrechten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3, 6, 7

De mensenrechtensituatie in de Indonesische provincies Papua en West-Papua kent diverse zorgpunten, waaronder geweldsincidenten tegen burgers, maar ook de vrijheid van meningsuiting en de positie van mensenrechtenverdedigers en (lokale) journalisten. De mensenrechtensituatie in Papua wordt regelmatig in diplomatieke contacten met Indonesië besproken, zo ook tijdens de politieke consultaties tussen Nederland en Indonesië in november 2017 en tijdens de EU-Indonesië mensenrechtendialoog in februari 2018. Tijdens mijn bezoek aan Indonesië van 3 en 4 juli jl. heb ik zowel met maatschappelijke organisaties waaronder Amnesty International als met de Indonesische Minister van Buitenlandse Zaken, Retno Marsudi, gesproken over de mensenrechtensituatie in Papua en de inhoud van het Amnesty International rapport. In het gesprek met mijn Indonesische ambtsgenoot Marsudi heb ik het belang van transparant onderzoek naar de proportionaliteit van (politie-)geweld opgebracht. Minister Marsudi heeft aangegeven bekend te zijn met de inhoud van het rapport en heeft herbevestigd dat de ontwikkeling van Papua een prioriteit is voor de Indonesische regering. Daarbij staat de Indonesische regering zelf ook in contact met NGO's, waaronder Amnesty International. De Nederlandse ambassade in Jakarta blijft de ontwikkelingen in Papua nauwgezet volgen.

Vraag 4

Deelt u de bevinding van Amnesty International dat het voortdurende politiegeweld en de straffeloosheid de effecten van het door Nederland gesteunde community policing programma teniet doen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, steunt u de oproep van Amnesty om een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar alle moorden die zijn gepleegd door veiligheidstroepen?

Antwoord 4

Nederland ondersteunt sinds 2013 het *Community Policing Programme* van de Internationale Organisatie van Migratie (IOM) op Papua en de Molukken. Dit programma heeft juist als doel de relatie tussen de politie en lokale bevolking op Papua en de Molukken te verbeteren. Het programma richt zich daarbij exclusief op ongewapende wijkagenten die in de lokale gemeenschap wonen en zich inzetten om diensten te verlenen aan burgers. De doelgroep van het programma zijn dus niet de gewapende agenten die volgens het Amnesty Rapport betrokken zouden zijn bij vermeende buitenrechtelijke executies.

Uw Kamer werd op 18 juni 2018 per brief geïnformeerd over de voortgang en resultaten van het *community policing* programma (Kamerstuk 26 049, nr. 85). In deze brief werd gemeld dat het programma diverse positieve resultaten heeft behaald. Zo heeft het programma op nationaal niveau o.a. geresulteerd in een speciaal ontworpen mensenrechtenmodule die aan het standaardcurriculum voor *community policing officers* in heel Indonesië is toegevoegd. Ook in de specifieke interventiegebieden zijn de resultaten bemoedigend. De lokale bevolking geeft aan positievere ervaringen te hebben met de politie door *community policing*. Dergelijke resultaten blijven, juist ook tegen de achtergrond van de bevindingen van Amnesty International, onverminderd relevant.

Vraag 5

Ziet u in het rapport aanleiding om de effectiviteit van het door Nederland gefinancierde *community policing* programma te verbeteren? Zo ja, welke stappen gaat u ondernemen?

Antwoord 5

Zoals in mijn antwoord aan de Kamer op 16 maart 2018 (Aanhangsel Handelingen II 2017/2018, nr. 1575) uiteen is gezet, loopt de huidige Nederlandse bijdrage aan het *Community Policing Programma* tot juli 2019. Om de effecten van het programma te bestendigen, werd het programma in 2017 verlengd met een nadruk op uitfasering van externe financiering en de verdere uitvoering van activiteiten door de gemeenschappen en politie zelf. De resultaten van de uitfasering zijn tot dusver positief. Zo was van augustus 2017 tot april 2018 32,4% van de financiering van de activiteiten reeds afkomstig uit eigen bronnen (politie/lokaal bestuur). Het doel is om het programma uit te faseren en uiteindelijk alle *community policing* initiatieven zelfstandig te laten opereren. Ik zie geen aanleiding om in deze periode van uitfasering nog verdere stappen te ondernemen om de effectiviteit van het programma te verbeteren.

Vraag 8

Kunt u deze vragen op de kortst mogelijke termijn beantwoorden met het oog op uw reis naar Indonesië?

Antwoord 8

De vragen zijn zo snel als mogelijk beantwoord.